

Jaargang 3 • nummer 4
augustus 2005
Tweemaandelijks nieuwsbrief

Ver. Uitg.: Gerolf Annemans,
Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel.

1 • MR is somber over de
Waalse economie

2 • Structurele
maatregelen in onze
buurlanden

3 • Structurele
maatregelen in onze
buurlanden: vervolg

4 • Keynesianen en
Monetaristen

www.ondernemendvl.org

Samenstelling maximumprijs super 95

60,92% van de prijs aan de pomp
gaat naar de overheid.

(totaalprijs in euro, op 19/08/2005)

1,359 euro 100,00%

BTW	0,236 (17,36%)
Accijnzen en energiebijdragen	0,592 (43,56%)
Marge en distributiekosten	0,144 (10,58%)
Basisprijs	0,387 (28,51%)

Bronnen: De TIJD, Belgische Petroleum Federatie.

MR is somber over de Waalse economie

Na aanvankelijke kritiek geeft de MR, die in Wallonië in de oppositie zit, maar op federaal niveau mee de lakens uitdeelt, haar liberale senator Alain Destexhe gelijk. De Waalse economie doet het slecht. De kloof met Vlaanderen wordt groter.

De MR is eind augustus met een eigen herstelplan voor Wallonië naar buiten gekomen. Tegelijkertijd had de partij nogal wat kritiek op het Marshallplan van Elio Di Rupo. "We hebben geen extra geld nodig om Wallonië erbovenop te helpen, maar wel maatregelen om het ondernemen te stimuleren," zei MR-voorzitter Didier Reynders. De voorstellen van de MR bestaan uit vier grote beleidslijnen: de ondersteuning van mensen die een zaak willen opstarten, de creatie van jobs, de hervorming van de arbeidsmarkt en de vermindering van publieke uitgaven.

De Brusselse PS-senator Philippe Moureaux was niet bepaald gediend met de voorstellen, de analyse en de kritiek van de MR. Zoals gewoonlijk haalde hij uit naar de boodschapper, terwijl hij de boodschap zelf straal negeerde. "De MR past de tactiek toe van de verschroeide aarde en beschrijft Wallonië als een regio zonder toekomst, die wordt bestuurd door een meerderheid die niets goed doet. Wat zou een Texaanse investeerder doen als hij een rapport vraagt over Wallonië en de argumenten van de MR leest? Hij zou er toch geen dollar meer investeren!" stelde hij.

Volgens Moureaux moet de waarheid dus verborgen gehouden worden omwille van potentiële buitenlandse investeerders. Van Moureaux mogen we niet meer zeggen dat de loonkosten in Wallonië bij de hoogste zijn van de wereld, dat het Waalse onderwijsniveau ondermaats is en dat één jongere op drie er werkloos is, omdat dat buitenlandse investeerders zou kunnen afschrikken. Alsof buitenlandse investeerders alleen maar rapporten van politieke partijen raadplegen, wanneer ze overwegen in een bepaalde regio te investeren.

In de plaats van op de boodschapper van dit slechte doch realistische nieuws te schieten zou Moureaux beter de hand in eigen boezem steken. Want als er één grote schuldige is voor de enorme malaise en de toenemende armoede in Wallonië, dan is het de PS. Een PS waarmee de VLD van Verhofstadt nu al zes jaar lang opperbest samenwerkt.

Intussen geraken steeds meer ondernemingen, zowel in Wallonië als in Vlaanderen, in de problemen door de hoge energieprijzen. En dan hebben we het niet alleen over de olieprijs, maar ook over de elektriciteitsstarieven.

In Vlaanderen is de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt ver gevorderd en moet Electrabel, dat nu volledig in handen dreigt te vallen van het Franse Suez, rekening houden met de concurrentie voor de tariefbepaling. Op de Waalse elektriciteitsmarkt echter heeft Electrabel nog steeds een volledig monopolie. Het verlies van de Belgische controle op de elektriciteitsstarieven van Electrabel houdt dan ook vooral voor Wallonië een potentieel risico in. Ook omwille van deze reden is het onbegrijpelijk dat de Belgische regering, die toch zou moeten beseffen dat lage elektriciteitsprijzen belangrijk zijn voor de Waalse ondernemingen, deze uitverkoop aan Frankrijk zomaar laat gebeuren.

Structurele maatregelen in onze buurlanden

Het debat over het loopbaaneinde en het betaalbaar houden van de sociale zekerheid is opnieuw aan het verzanden in communautair getouwtrek. Terwijl de Belgische paarse regering kostbare tijd laat voorbij gaan, nemen onze buurlanden structurele maatregelen om de economische groei te stimuleren en de werkloosheid terug te dringen. Een overzicht.

STRUCTURELE MAATREGELEN IN NEDERLAND

In België wil de PS, die het land regeert, de sociale zekerheid betaalbaar houden door nieuwe belastingen in te voeren. Ze denkt daarbij aan een ASB (Algemene Sociale Bijdrage) en een vermogensbelasting. Ook de VLD wil de sociale zekerheid betaalbaar houden door een belastingverhoging. Deze partij wil een verhoging van de BTW-tarieven.

In Nederland daarentegen willen ze geen nieuwe of hogere belastingen. Daar bezuinigen ze. En in die lijst van bezuinigingsmaatregelen staat de afslanking van de sociale zekerheid centraal. Zo onderging de werkloosheidswet (WW) verschillende wijzigingen.

De loongerelateerde werkloosheidsuitkering (WW-uitkering) bedraagt 70% van het laatstverdiende loon. Hoe lang de werkloze recht heeft op een WW-uitkering is afhankelijk van zijn of haar arbeidsverleden. Om recht te hebben op een uitkering moet de werkloze de afgelopen vijf jaar minstens vier jaar gewerkt hebben. Naast deze jarenis moet de werkloze ook aan de wekeneis voldoen. De wekeneis houdt in dat men in de periode van 39 weken voorafgaand aan de werkloosheid minimaal 26 weken gewerkt heeft. Een week telt al mee zodra men op één dag in die week heeft gewerkt.

Sinds 1 januari 2005 geldt dat de daadwerkelijk gewerkte jaren vanaf 1998 meetellen bij de berekening van de uitkeringsduur. Opdat een jaar zou meetellen voor het arbeidsverleden is vereist dat voor dat jaar over 52 of meer dagen loon is ontvangen.

Vanaf 1 januari 2005 telt de verzorging van kinderen jonger dan vijf jaar minder mee voor de berekening van de jarenis, de verzorging van kinderen van 6 tot 12 jaar telt niet meer mee. De regering is ook van plan om de wekeneis te veranderen.

Sinds 1 januari 2004 is iedereen tot 65 jaar die een uitkering krijgt verplicht om te solliciteren. Voorheen was er geen sollicitatieplicht voor mensen van 57,5 jaar en ouder, noch voor alleenstaande ouders met kinderen onder de vijf jaar. In bepaalde situaties kan men wel nog vrijstelling van de sollicitatieplicht krijgen. Werklozen moeten voortaan ook banen aannemen die niet aansluiten bij hun opleiding en werkervaring.

De vervolguitkering, de uitkering die volgt op de WW-uitkering, is afgeschaft voor werknemers die na 11 augustus 2003 werkloos zijn geworden.

De Nederlandse regering plant om de kortdurende WW-uitkering af te schaffen en om een ontslagvergoeding vanaf een bepaald bedrag te verrekenen met de WW-uitkering. Verder wil het kabinet dat werklozen kortere tijd recht hebben op een WW-uitkering, maar dat de uitkering in de beginperiode van de werkloosheid hoger wordt.

Het stelsel van arbeidsongeschiktheidsregelingen werd eveneens herzien. Op 1 januari 2006 wordt de *Wet Op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering* (WAO) vervangen door een nieuwe regeling: de *Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen* (WIA).

Momenteel krijgen drie kwart miljoen Nederlanders een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Vanaf volgend jaar heeft nog maar een kleine groep arbeidsongeschikten, alleen wie voor nagenoeg 100% uitgeschakeld is, recht op een volledige toelage. Deze volledig arbeidsongeschikten (men kan niet meer dan 20% van zijn laatstverdiende loon verdienen) zullen onder de *Regeling inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten* (IVA) vallen. De IVA-uitkering bedraagt 70% van het loon van de volledig arbeidsongeschikte.

Voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten met ten minste 35%, maar minder dan 80% loonverlies, en voor mensen die wel volledig arbeidsongeschikt zijn, maar die nog een behoorlijke kans op herstel hebben, worden de uitkeringen bepaald door de *Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten* (WGA). Verder bepaalt de WIA dat wie gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt (tot 35% loonverlies) vanaf 2006 geen arbeidsongeschiktheidsuitkering meer krijgt. Bij de WAO ligt de grens op 15%.

Een 300.000-tal mensen jonger dan vijftig jaar worden in de komende drie jaar herkeurd. Sinds 1 oktober 2004 zijn de regels voor de keuring strenger geworden. Wie slechts

gedeeltelijk arbeidsongeschikt is (maximaal 35% loonverlies) moet weer een baan gaan zoeken en ook werk onder zijn opleidingsniveau accepteren. De werkgevers krijgen de verplichting om dit personeel aan het werk te houden. Zij hoeven hen echter niet het volledige loon door te betalen. De WIA geldt voor iedereen die na 1 januari 2004 langdurig ziek is geworden. Voor mensen die op 1 januari 2006 al een WAO-uitkering hebben, blijft de oude regeling bestaan.

Zoals reeds vermeld, geldt sinds 1 januari 2005 als uitgangspunt dat de werknemer pas op 65-jarige leeftijd stopt met werken. Dit heeft tot gevolg dat met ingang van 1 januari 2005 fiscale regelingen die eerder stoppen met werken vergemakkelijken, komen te vervallen. Dit zijn de regeling voor vervroegde uittreding (VUT), de prepensioenregeling (brugpensioen) en de regelingen voor overbruggingspensioen en vroegpensioen (vroegpensioen is een levenslang ouderdomspensioen dat ingaat vóór de leeftijd van 65 jaar). De werknemer mag wel eerder met pensioen gaan dan bij het bereiken van de leeftijd van 65 jaar. De pensioenuitkeringen moeten in dat geval echter actuariael herrekend worden, wat tot lagere uitkeringen leidt. Bij VUT-regelingen en prepensioen-, overbruggingspensioen- en vroegpensioenregelingen die de Nederlanders vóór 1 januari 2005 invoerden, blijven de huidige regels nog tot 1 januari 2006 van toepassing.

Vanaf 2005 is ook het '40-deelnemingsjarenpensioen' van kracht. Werknemers die op 63-jarige leeftijd of eerder 40 deelnemingsjaren hebben bij een pensioenfonds, kunnen daarmee een aanvullend levenslang pensioen opbouwen, zodat zij bij het bereiken van de leeftijd van 63 jaar toch kunnen stoppen met werken.

STRUCTURELE MAATREGELEN IN DUITSLAND

Begin 2004 voerde Duitsland een hervorming van de werkloosheidsuitkeringen door. Het gaat om Hartz IV, een vierde pakket voorstellen van toenmalig Volkswagen-topman Peter Hartz, die in juli 2005 ontslag nam na een corruptieschandaal bij VW. De Hartz-hervormingen maken deel uit van Agenda 2010, een ingrijpend herstructureringsplan voor de arbeidsmarkt en het sociaal stelsel. Het omstreden Hartz IV moet recent werkloos geworden werknemers stimuleren om aan het arbeidsproces te blijven deelnemen en tegelijkertijd de kansen van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt verbeteren. In februari 2005 bereikte het aantal werklozen in Duitsland echter de vijf miljoen.

Hartz IV geldt sinds januari 2005 en voorziet ondermeer in een samenvoeging van werklozensteun en sociale uitkeringen. Duitsers die langer dan twaalf maanden werkloos zijn krijgen geen werkloosheidsuitkering meer die geba-

seerd is op het loon van toen ze nog werkten. In de plaats daarvan krijgen ze een (lagere) sociale uitkering, waarvan de basisuitkering 345 euro bedraagt voor West-Duitsers en 331 euro in Oost-Duitsland, aangevuld naargelang er kinderen of een partner ten laste zijn. Voor een kind tot 14 jaar ten laste komt er een bijdrage bij van 207 euro in West-Duitsland en 199 euro in Oost-Duitsland. Deze bijdrage wordt geschrapt als het kind meer dan 750 euro bezit.

Indien de werklozen andere middelen van bestaan hebben (een vermogen, een spaarrekening, aandelen, eigendommen) moeten ze deze eerst aanspreken en verliezen ze hun steun. Een langdurig werkloze kan een deel van zijn uitkering kwijtraken als hij een aangeboden job weigert, zelfs als het loon daarvan tot een derde bedraagt van zijn laatste baan.

De werklozen kunnen toeslagen krijgen voor huur en verwarming, ze mogen bijverdiensten hebben van maximaal drie uur per dag en ze krijgen meer hulp bij het zoeken naar een job. Tevens zorgt de overheid ervoor dat hij in orde blijft voor de wettelijke regelingen inzake ziekte, vpleging, invaliditeit en pensioen.

Minibanen en 'één-eurobanen' moeten de herintegratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt bevorderen. Minibanen zijn bvb. voor groenwerkers die de gemeente in dienst wil nemen. Die krijgen dan een loon, tot 400 euro netto, waarbij de werkgever de volledige sociale verzekering betaalt. De 'één-eurobanen' zijn sterk gesubsidieerde bijbanen in o.a. de sociale sector die een langdurig werkloze extra inkomsten opleveren. Ze brengen de werkloze één of twee euro per uur op.

Ter verlaging van de pensioenen werd in Duitsland een maatregel van de regering Kohl, die eerst was afgevoerd, nu terug ingevoerd: de jaarlijkse stijging van de pensioenen wordt gekoppeld aan de evolutie van het geboortecijfer (de 'duurzaamheidsfactor'). Nieuwe gepensioneerden krijgen hun pensioen vanaf 2004 op het einde van de maand in plaats van in het begin uitbetaald. Daarnaast moeten ze vanaf 1 januari 2004 de volledige bijdrage (in plaats van de helft) voor ziekteverzekering en zorgverzekering betalen (van het pensioen gaat 14,9% af voor ziekteverzekering en 1,7% voor zorgverzekering). Wie een ziekteverzekering bij een private kas heeft hoeft geen bijdrage te betalen. Tot slot wordt deeltijds werk voor oudere werknemers vergemakkelijkt.

Volgende nummer:

structurele maatregelen in Frankrijk, Italië, Oostenrijk en het Verenigd Koninkrijk.

Keynesianen en Monetaristen

In het vorige nummer van de Financieel-Economische Commentaren (zie FEC 3(3)) werd er gesproken over een Keynesiaans beleid. Als alternatief voor deze economische politiek hadden we het over een aanbodbeleid of 'supply-side economics'. Dergelijke termen hebben wellicht wat meer verduidelijking nodig.

De tegenstelling tussen Keynesianen en de aanhangers van een aanbodbeleid heeft haar wortels in een discussie uit de tweede helft van de vorige eeuw tussen de Keynesianen en de Monetaristen, van wie Milton Friedman de leidinggevende figuur was. De Keynesianen hebben steeds de mogelijkheden van een vraagpolitiek (bijvoorbeeld het opdrijven van de overheidsinvesteringen) blijven beklemtonen om op korte termijn de productie en de tewerkstelling uit te breiden of te stabiliseren op een hoog niveau.

De Monetaristen daarentegen wezen erop dat men via een dergelijk korte-termijnbeleid niet op een duurzame wijze bijkomende productie en tewerkstelling kan creëren. De effecten van dit beleid zijn op lange termijn beperkt door de natuurlijke tewerkstellingsoutput.¹ Uiteindelijk leidt een expansie van de totale vraag dan alleen tot inflatie.² De Monetaristen zijn daarom gekant tegen een actieve politiek van vraagstimulering.

Ten eerste vinden de Monetaristen dat de monetaire politiek volledig afgestemd moet worden op het vermijden en bestrijden van inflatie door een trendmatige beheersing van de geldgroei via zogenaamde vaste geldgroei-normen. Sinds 1999 is dit streven naar prijsstabiliteit de exclusieve en belangrijkste taak van de Europese Centrale Bank (ECB).

Ten tweede verwijzen de Monetaristen naar een aanbodbeleid als middel om de productie- en tewerkstellingssituatie duurzaam te verbeteren. Hoe kort de korte termijn en hoe lang de lange termijn is, hangt af van de snelheid waarmee een prijsstijging in een loonaanpassing vertaald wordt. Dat wordt bepaald door de werkingsvoorwaarden in de arbeidsmarkt. In ons land wordt ten gevolge van de automatische koppeling van de lonen aan de gezondheidsindex, een stijging van het prijspeil vrij snel in loonsverhogingen omgezet. Bijgevolg wordt onze eco-

nomie reeds op korte termijn naar het lange termijnevenwicht gedreven, wat de mogelijkheid van een expansieve vraagpolitiek ten zeerste beperkt.

In tegenstelling tot de korte-termijnvraagpolitiek mikt de 'supply side economics' of het economisch aanbodbeleid op een versterking van de aanbodzijde van de economie op langere termijn. De Keynesianen besteedden nauwelijks aandacht aan de aanbodzijde van de economie. *Supply side economics* stelt dat de werkloosheid duurzaam kan verminderd worden indien men de natuurlijke werkloosheid³ zelf reduceert. Dit kan gebeuren door in te werken op het totale aanbod. Dat vereist echter meer structurele ingrepen die buiten het korte-termijnperspectief van de macro-economische stabilisatiepolitiek vallen, zoals reconversie, herscholing en bevordering van onderzoek en ontwikkeling.

De aanbodeconomie verwacht ook gunstige aanbodeflecten van een herstel van de vrije marktwerking op vele domeinen. Zij pleit voor meer mededinging en afschaffing van belemmerende controles en reglementeringen. Zij mikt vooral op een verbetering van de werking van de arbeidsmarkten via een versoepeling van de arbeidsreglementering en het minder belasten van arbeid.

1 Natuurlijke tewerkstellingsoutput = de productie bij volledige inzet van de beschikbare arbeid, dat is bij een niveau van natuurlijke werkloosheid.

2 Inflatie = algemene stijging van de prijzen.

3 Natuurlijke werkloosheid omvat zowel de frictie- als de structurele werkloosheid. Frictiewerkloosheid vormt een eerder kortstondige werkloosheid te wijten aan de sollicitatie- en bemiddelingsduur bij overgang van de ene naar de andere betrekking. Structurele werkloosheid is te wijten aan bepaalde kenmerken van de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld een hoog minimumloon en hoge lasten op arbeid).

Bronnen:

Van Rompuy P. (1991). *Inleiding tot de economie*. Leuven: Universitaire Pers Leuven.

Buchholz, T.G. (1999). *New ideas from dead economists: An introduction to modern economic thought*. Harmondsworth: Penguin Books.